

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig
Salisburgi, 1693

Privilegium XIII. Monasterium purgat Ingratitudinem Filij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61596)

ea difficultas est circa usufructum patri in bonis filij competentem. Negantium fundamenta duo sunt præcipua. 1. Quod usufructum per ingressum filij amitti, non habeatur in iure statutum. 2. Quod filius per suum factum non possit patri præjudicare. Affirmativa tamen sententia valde probabiliter defendi potest. 1. ex textu N. 5. c. 5. Ubi Imperator vult, ut res profecti immediate transcant omnino in Monasterium, sed non transit omnino quod transic quoad solam proprietatem. 2. Valer argumentum à *Repub. & militia ad Religionem* ut priv. XXXVI. demonstrabitur, sed favore *Repub. & militia* omnis dignitas aut singulum valens à euna liberare, liberat etiam à patria potestate quoad personam & bona. N. 81. c. 1. ibi: *potestatem eis donans & liberi arbitrij esse præbens* &c. cigo &c. Et sicut in priori casu patri in quantum gravatur ex amissione usufructus, relevatur ex honore filij, ita in alio ex præiudicio ex accommodatione sancta & honesta filij, & honore status Ecclesiastici. 3. Cessante patria potestate tanquam causa cessat effectus retentionis usufructus, L. 3. in pr. C. de *bon. mater.* Ad contraria et, ad 1. esse legem in d. 81. 5. quæ in dubio pro favore patris explicanda. juxta Priv. XXXXII. Et argumentum *leg. ex nov. 81.* quod sufficit L. 13. ff. de LL. Ad 2. dico: quod filius præjudicat patri per suum factum ex autoritate Legis, sicut si affectaret dignitatem & consequeretur.

Pater in d. c. in *presencia de Prob.* in ea est opinio, quod patri saltem remaneat *demidia pars* usufructus, arg. L. 6. §. 3. C. de *bon. qua lib.* ubi hoc ita est statutum in præmium emancipationis.

Quod patria potestas cesset in quantum est *inversa* non autem *favorabilis* Monasterio, & ita filius teneat *Jura suisatis*, iterum probatur argumento d. N. 81. c. 2. & ex *leg. quod ob gratiam alicujus est introduendum*, non debet in eius odium retorqueri, s. quod ob gratiam, de Reg. 1. in 6.

PRIVILEGIUM XIII.
Monasterium purgat Ingratitudinem Filij.

Demonstratur hoc Privilegium satis probari ex Decreto Gratiani.

2. *Decretum Gratiani emendatum non tantum est Romæ, sed passim imprimitur & distrabatur.*
3. *Privilegium probatur scripturâ authentica & scriptis.*
4. *In antiquis sufficit imperfecta probatio.*
5. *Temerarium est Gratianum arguere falsi.*

Privilegium istud ab Imperatore Iustiniano concessum Monasteriis, ut filius Religionem ingressus propter antecedentem ingratitude[m] exheredari non possit, aperte tradit Gratianus in c. fin. 19. q. 3. Quia vero in vulgari Codicibus Nov. 123. c. 41. ex qua Gratianus illud cap. fin. desumpsit, non habet eadem formalia, quæ ponit Gratianus. ideo in controversiam à quibusdam vocatur, utrum hoc Privilegium ex eodem c. fin. sufficenter probetur. Et sufficenter probati, credimus ad oculum (seposito tantisper affectu contratio) demonstrari posse.

Supponendum in primis, librum Novellarum, qui nostris temporibus habetur non esse primum originale, à Iustiniano Imperatore vel de ejus mandato conscriptum, fuerunt enim Novellæ primitus Græco idiomate scriptæ, & deinde per diversos authores diversimodè in latinum translatae, ita ut *Gottofr. ad princ. Nov.* attestetur, se unam eandemque constitutionem multis sibi distimilem vidisse, & Henricum Agyllarum multas lacunas Holosandrinæ editioni, supplevisse. Nec de facto habemus alicujus Principis authenticationem, quod Novellæ ita & non aliter, sicut in vulgari exemplaribus habentur, in originali fuerint, vel quod ea interpretatio ex Græco genuina & vera sit. Cum tamen è contra Greg. XIII. per litteras ad principium Decreti impetratis universis Christi fidelibus notum fecerit, se opera Cardinalium aliorumque eruditissimorum virorum, Decretum Gratiani cum antiquissimis Codicibus contulisse, & ab erroribus emendatum perfectumque reddidisse. Atque hic emendatus Gratiani Codex non tantum extat Romæ, sed Anno 1606. Lugdani impressus ubique distrabatur & habet titulum: DECRETUM GRATIANI EMENDATUM ET ANNOTATIONIBUS ILLUSTRATUM, CUM GLOSS. GREG. XIII. PONT. MAX. JUSSU EDITUM, AD EXEMPLAR ROMANUM DILIGENTER RECOGNITUM. Et in hoc emendato Decreto superpositum Privilegium expressè habetur insertum.

ferum, ac praterca id in antiquis Novellarum
codicibus extitisse attestatur *additio* (utique au-
thoritate Pontificis Gregorij appofita, ut collig-
itur ex præfat. Decreti ad Lectorem) *ad d. c. fin.*
19. q. 2 & Covar. ex Harmenop. in c. Reynun-
tius. de Testam. p. 28.

Potest ex illis omnibus breviter formo tale ar-
gumentum: Privilegium quod non extat in O-
riginali & desideratur in quibusdam copijs non
tamen authenticis, probati potest ex alijs copijs
magis authenticis & testibus &c. Subsumo; sed
notum Privilegium desideratur in vulgatis No-
vellarum exemplaribus diversimodè ex Græco
translati nec authenticatis, & probatur per e-
mendatum Decretum & Testes, scilicet Grati-
anum, ipsum Pontificem in *notæ additionali &*
Covarutiam, ergo satis probatur. Ut nihil dica-
mus, quod in antiquis Privilegijs, præsertim
quando cum antiquitate temporis favor Reli-
gionis concurret, etiam imperfecta probatio suf-
ficiat, sicut generaliter in antiquis testibus de audi-
tu, fama, scripturam minus authenticam, probant,
nota est & recepta sententia.

Quod verò aliqui apud Covar. existimant,
Gratianum in causa Monachorum fuisse suspen-
sum, sanè mihi valdè temerarium videtur, de-
lictum falsi de Vito Religioso & magnæ au-
thoritatis præsumit etc. quare enim non potius
præsumitur de quibusdam Laicis, quod in odium
Religiosorum Novellam Justin. depravâ-
rint. Religiosum etiam in causa sui Monasterii esse
testem idoneum præcipuè quando ipse hic &
nunc in specie non sentit utilitatem, abundè pro-
batur *ex c. in super e cum nunciis. 12. de Testibus.*
c. et si Christus. 26. in fin. de Iurjur.

ADNOTATIO.

AD 2. additio Reformatorum Decretum
auctoritate Pontificis adjuncta ad c. ult. 19.
q. 2. ita sonat, *Hoc caput expressè habetur apud*
Julianum Antecessorem N. 123. c. 59 in quo aliqui
Gratianum reprehenderunt, qui hanc Juliani epi-
scopi minime videre poterant.

Ad Num. 3. Novellarum vulgata editio habet
tur pro authentica quidem ex consuetudine in
quantum non apparet de contrasio per alias pro-
bationes. Ipsum verò *c. 41. N. 223.* non est con-
trarium *d. c. fin. 19. q. 2.* sed tantum non habet ca-
dem formalitatem, quod nihil impedit, quin ex aliam

terpretatione, quod et deest, suppletur. Vnde
etiam *Scripturam sacram* vixit ad interpretandam
transfertur, non tamen idèo minus esse authenti-
cam. Resp. 1. solam vulgatum lecturam non
quam latinam lætæ Scripturæ esse authentica-
tam per Conc. Trid. sess. 4. in illo Decreto dicitur
non scripti. V. si quis autem 34. 1. licet lecturam
quædam supplevit quæ in 70. Interpretatione
considerabatur, ut illud: *ex Ægypto veteri filium*
meum, habetur in Lectione Homil. in Iphigonia,
ita etiam Julianus ex coque Gratianus potius
liquid supplet, quod desideratur in vulgatis
Nov. Codicibus.

PRIVILEGIUM XIV.

Hereditatem delatam Religio-
so capit Monasterium etiam
eo repudiante.

- 1. Religiosi perunt ius succedendi.
- 2. Pater tenetur institueri si non Religiosum.
- 3. Dissensus Religiosi in animâ hereditate non
præjudicat Monasterio.
- 4. An Religiosi succedant in Materiam pignori.

SI Monasterium bonorum capax sit, quæ Reli-
giosi ejusdem non tantum in Tellam esse
redes scribi possunt, sed etiam sui pariter in
consanguineis ad intestatus succedunt, omnesque
tales hereditates Monasterio acquiruntur per
et. *et D. in L. Deo nobis, 6. 1. C. de Episc. & Cler.*
Aded quidem, ut testamētum, in quo ius Reli-
giosum Religiosum non instituit, ex causa præsum-
tionis expugnari possit teste *Viv. 109. c. 1. com. de*
test. de Instit. & sub. p. 82. n. 20. & Marcellus
excludens Monachos a successione in tantum
contra libertatem Ecclesiasticam pronunciat
bol. in d. L. 16. n. 15. Cov. in Rel. c. quædam de
pañ. in 6. p. 3. §. 2. n. vers. Marra de Iurid. p. 4. n. 10.
*25. Decius in c. Ecclesia. De Consi. n. 49. ubi
testatur opinionem esse communem.*

Potest nihil Monasterio præjudicabit si
Monachus hereditatem delatam repudiat, cum
quia consensus aut dissensus Monachi in Jure
effectum non habet *et si Religiosus, de Electio. c.*
c. ult. de Sepult. in 6. cum etiam, quod Reli-
giosus comparatur filiosam, qui licet repudiet
hereditatem sibi delatam, pater tamen non potest
judicabit, quo minus se totum adim possit. *de*
C. de

ENGEL